

17 23/7-43

1. Årg.

1943.

N O R S K V I L J E

Organ for hjemmefronten

NORGE SKAL VERNES MED VILJER AV STÅL.

ÖSTFRONTEN. Den tyske offensiv i Bielgorodområdet ble som kjent satt i gang den 4 juli på en ca. 200 km. bred front. Til tross for at tyskerne satte inn over 30 divisjoner, herav 15 panserdivisjoner eller 3/4 av det tyske panservåben på Østfronten, og tusener av fly oppnådde de kun ubetydelige terrengvinniger. Etter 7 dages kamp hadde tyskerne mistet over 2500 tanks, over 1000 fly og henimot 50000 faldne. Tyskernes stormløp ble ikke bare stønset, men de kiler tyskerne hadde maktet å slå inn i de russiske stillinger ble i stor utstrekning rettet ut som følge av at russiske motangrep og avlastning angrep på de andre avsnitt i stor grad hadde svekket tyskernes kampkraft. Ifølge tyske meldinger fremgikk det at russerne var begynt å røre på seg i andre frontavsnitt, og den 13. juli kom så en særmelding fra Moskva som meddelte at russerne den 10. juli om morgenen hadde satt i gang en stor offensiv nord og syd for Orel. I løpet av 5 dager hadde russerne gjenerobret 110 byer og landsbyer i et område på 2000 kvm. 12000 tyskere var blitt drept og 2500 tatt til fange. Store mengder krigsmateriell var blitt erobret, bl. a. 275 kanoner og 149 tanks. Framrykningen var skjedd i en dybde av mellom 25 og 45 km. på en ca. 70 km. bred front. Etter disse seiersmeldinger og etter den senere militære utvikling har russerne praktisk talt på hele Østfronten tatt initiativet. Således har russerne i dagene 18 og 20 juli overskredet elvene Mius og Donetz i Donetzbekkenet og alvorlige slag er under utvikling. Overalt på Østfronten har kampene utviklet seg til store slag og ifølge tyske meldinger står 600 divisjoner mot hinannen i verdenshistoriens største og blodigste slag. Vidre fremgår det av tyske meldinger at tyskerne er gått over til "bevegelig krigsføring". Oversatt til norsk vil dette bety at tyskerne er på tilbaketog. Tyskerne innrømmer at russerne er overlegen når det gjelder antall panservogner og soldater, men de vil nødig gi fra seg luftherredømmet. Imidlertid er det en kjennsgjerning at russerne også har tilvrisset seg luftherredømmet på Østfronten. Tyske flyplaser såmlinger av materiell og trooper, sambandslinjer og viktige knutepunkter har vært gjenstand for uopphørlig russisk bombing. I tilfelde kampene fortsetter i samme omfang som nu, og det er ingen grunn til å tvile på, må en regne med at tyskerne er nødt til å foreta betydelige tilbaketrekninger for å unngå katastrofale nederlag (omringingsslag). I løpet av siste uke foreligger meldinger som viser at russerne har hatt stor framgang på alle avsnitt. I Orel avsnittet har russerne ialt rykket fram ca. 80 km. Den 22 juli ble det meldt at byen Bolchov (nord for Orel), en viktig pinnsvinstilling, var blitt erobret. Vidre at russerne i dette avsnitt i løpet av 10

dager hadde tatt 6000 fanger og at tyskerne hadde tatt 50.000 falne. 372 tanks og 720 kanonervar blitt erobret. 776 tanks, 900 fly og 882 kanoner var blitt ødelagt for tyskerne. Videre ble opplyst at russerne hadde erobret en jernbanestasjon 15 km. n/øst for Orel og to jernbanestasjoner 18 km. syd for byen. Ialt har russerne i dette avsnitt gjenerobret 290 byer og landsbyer, deriblandt Mzensk, Orosjelovo, Ilinskøe, 11 km. nord for jernbanelinjen Orel-Brjansk og jernbaneknutepunktet Trosna syd for Orel.

Fra Sovjetsamveldet meldes at mange offiserer og menige i den rumenske hær deserterer over til de russiske linjer.

Iflg. "Times" den 19/7 er over 75% av de tyske luftstyrker stasjonert på Østfronten. Den 15/7 ble 2 tyske divisjoner som var på vei til Sicilia og var kommet til Balkan, i all hast sendt til Orel fronten, (bl. a. den 208 divisjon)

På Sicilia har de allierte fortsatt framrykkingen særlig på den vestlige del av øya. Fangetallet er nå kommet op i over 40.000.- og det stiger stadig. Den 21/7 ble det meldt at over 1/2 delen av øya var på allierte hender og den 22/7 forelå melding om at de allierte hadde erobret ytterligere 14 byer. Derav hadde amerikanerne tatt 6, Marsalas fall er nær forestående og allierte tropper står 25 km. fra Palermo (den 7. amerikanske arme) og 40 km. fra Trapani. De heftigste kamper foregår på Cataniasletten hvor Montgommerys tropper den 16. juli brøt igjennem byens ytre forsvarsverker. Kampene foregår nu i byens forsteder, 4 km. fra selve byen. Caltanissetta og det viktige knutepunkt Enna ble erobret henholdsvis den 18/7 og 21/7. Dermed kom de allierte i besiddelse av de viktigste veiknutepunkter i den mittre del av øya, og aksetroppene i den vestlige del av øya har nu bare en ordentlig forbindelseslinje østover. Tyskerne og italienerne har nu tiltrådt et almindelig tilbaketog og dette foregår med vanlig tysk hensynsfullhet. Italienske fanger kan fortelle at tyskerne tar alle motorkjøretøyer fra italienerne som blir overlatt til sig selv. Til tross for at italienerne har fått ordre til å ødelegge alt sitt materiell ved en eventuell tilbaketrekning har de allierte overalt i de okkuperte områder kommet i besiddelse av mengder av brukbart materiell. I Caltanissetta erobret de allierte bl. a. 14 ubeskadige lokomotiver og 100 jernbanevogner. I alt har nu 4 italienske generaler med stab overgitt seg eller blitt tatt til fange. Bl. a. general Potsonarri fra 54. divisjon fra Napoli og general Lavoronto fra den 207 divisjon. Sistnevnte hadde vært general i 48 timer da han ble tatt til fange.

Den 17/7 ble general Alexander utnevnt til guvernør for de besatte deler av Sicilia. Han sendte samme dag ut et dekret som forbød det fascistiske parti og raselovene. Den sivile befolkning ble anmodet om å fortsette sitt vanlige yrke uten frykt. Det kan forøvrig meddeles at den sivile befolkning overalt har mottatt invasjonstroppene uten frykt og at den optrer vennligsinnet. Ved landgangen meldte tusener seg frivillig for å hjelpe de allierte med å få iland materiell og andre forsyninger.

Italias sosialistiske arbeiderparti sendte den 14/7 ut et manifest som opfordret soldatene til å nedlegge våpnene og til å øke sabotasje. "Der finnes ingen patriotisme der hvor friheten er fratatt folket" heter det bl. a. i manifestet. Den illegale avis "Italia Libera" inneholdt i et av sine siste numre meddelelse om at representanter for alle demokratiske partier i Italia hadde dannet antifascistisk komite. Dens mål er "et republikansk og demokratisk Italia. Fascismens utryddelse og kongedømmets avskaffelse. Overalt i Italia foretas sabotasje handlinger. Landet oversvømmes av illegale aviser. I den senere tid er over 6000 antifascistiske blitt arrestert, deriblandt mange studenter fra Milano.

Churchill og Roosevelt sendte den 15/7 ut en felles erklæring til det italienske folk, med oppfordring til overgivelse på en verdig måte til de overlegne allierte styrker. Det heter bl.a. i erklæringen: I dette øieblikk blir krigen overført til italiensk jord. Det er ingen tilfredsstillelse for oss å trengte inn på italiensk jord, men vi er fast besluttet på å knuse fasciststyret, som brutalt har kastet Italia inn i krigen, og som sammen med nasismen vilde herske hensynsløst i verden. De italienske soldater har ikke kjempet for sitt land, men for Tyskland, som har sveket dem like fra slaget ved El Alamein. Hver bloddråpe som Italia ofrer nu vil bare bli en liten utsettelse for de nasistiske forbrydere til å undgå sin skjebne. Tiden er nu inne for det italienske folk til å bestemme om de vil gå i døden for Mussolini og Hitler, eller leve for Italia og dets tradisjoner."

"Times" kommenterte felleserklæringene den 16/7 og framholdt at det italienske folk selv måtte få bestemme sin skjebne. Den 21/7 uttalte Churchill i underhuset bl.a.: "Det ledende prinsipp er utryddelse av den fascistiske doktrine og dens anvendelse i praksis".

Allierte bombefly har i siste uke foretatt omfattende angrep på mål i Sicilia og i Italia. Den 17. juli ble Napoli bombet av over 500 allierte bombemaskiner. Det var det kraftigste angrep som til da var blitt rettet mot Italia. Angrepet varte i 1 1/2 time og 2000 tonn bomber ble sluppet ned. De forvoldte skader var svære. Bl.a. fikk det kongelige arsenal fulltreffere. Jernbanestasjonen og en torpedo fabrikk fikk også treffere. Britiske bombefly foretok 15/7 fra baser i England et kraftig angrep mot viktige elektriske kraftverk i Nord-Italia. En kraftstasjon ble fullstendig ødelagt. Mont Bilo anleggene ved den fransk-sveisiske grense ble likeledes angrepet. Skaden var betydelig. Disse anlegg er etter Renaultverkene de største i sitt slag og produserer bl.a. 8000 biler om året. Den 19/7 foretok over 500 amerikanske bombefly et uvanlig kraftig angrep mot militære mål i Roma. Angrepet varte i 2 1/2 time. 5 fly gikk tapt. Der ble anrettet svære skader på skiftetokter, et stålverk og en kemisk fabrikk. Forut for angrepet kastet fly flygeblad til befolkningen. Flygebladene inneholdt meddelelse om at de angripende fly kun hadde til hensikt å bombe militære mål. Det var dessverre ikke til å undgå at sivile mål i umiddelbar nærhet av de militære vilde bli truffet av enkelte bomber. Befolkningen i Roma ble anmodet om å være vidner på at flyene kun angrep militære mål. De vilde etter bombingene bli vidne til nazipressens løgnaktige fremstilling av bombingene og dermed dra sammenligninger. Av Romas 400 kirker ble bare en beskadiget. (San Lorenzo basilikaen) Videre er av industrielle mål elektrisitetsverk og transformatorstasjoner ved Bologna i Nord-Italia bombet av fly fra England. Forsvrig har de allierte i løpet av uken foretatt bombeangrep mot jernbanemål og flyplasser i Holland, Belgia, Frankrike og Nord-Vest-Tyskland. München ble bombet natt til 15 juli, likeså militære mål i Amsterdam.

Fra det fjerne østen foregår kampene på Ny Georgia uten opphold. Japarnernes støttepunkt, Munda er delvis omringet. Onsdag i forrige uke senket amerikanerne ved et sjøslag ved Ny Georgia 1 japansk krysser og 4 destroyere. En amerikansk destroyer gikk tapt. Den 17/7 rettet 200 amerikanske bombefly angrep på Salomonøyene og skib i nærliggende farvann. Der utspand seg svære luftkamper hvorunder 49 fly ble skutt ned, og der ble senket 4 japanske krigsskib (en lett krysser, 2 de-

stroyere og en ubåt jager samt 2 forsyningskib). Amerikanerne tapte 6 fly. I Burma er der fremgang for de allierte. Geriljavirksomheten på Balkan og i de besatte områder av Sovjetsamveldet er økende. Friskarene i Jugoslavia erobret 3 byer (deribl. Kladan) nær Adriaterhavet. Mange italienere ble tatt til fange. Krigsbytte var stort. Også i Østerrike og Tyskland meldes om øket sabotasje. Nederlagsstemningen i Østerrike har spredt seg til de Østerrikske tropper i Sovjetsamveldet. Etter harde kamper har rester av den 262. østerrikske divisjon overgitt seg. På Norskekysten ble i løpet av uken 2 tyske forsyningskib senket av britiske fly.

Nyhetsene 23. juli 1943.

De alliertes hovedkvarter melder idag fra Sicilia at byen Palermo ble inntatt kl. 10 igår morges. Byen, som er hovedstaden på Sicilia, har 390.000 innbyggere. Byen har en stor flyplass og med sine jernbaner, sin utmerkete havn og ellers gode veiforbindelser er den av uvurderlig betydning for de alliertes videre operasjoner.

Det ser ellers ut for at aksetroppene på den syd-vestlige del av øya, har opgitt all organisert motstand. De allierte vinner stadig mer terreng og da aksetroppene kun har en flyplass igjen på øya er deres flyinnsats ubetydelig. Ifølge den engelske korrespondent Robert Donnet er av de alliertes flyoverlegenhet som 10 mot 1.

I Messinastredet har ~~de~~ allierte sjøstridskrefter senket 3 E-båter uten sely å lide tap. Byen Crotona i den sydlige del av Toronto bukten ble igår angrepet av allierte luft- og sjøstridskrefter. Angrepet var meget heftig/og virkningsfullt. De allierte led ingen tap. Den italienske flåte viste seg ikke, til tross for at flåtehavnen Toronto ~~xxxxxxx~~ ligger like ved. Under luftkamper over Sardinia ble 17 aksefly skutt ned. Luftfotografier etter angrepet på Roma viser at både nordre og søndre flyplass har fått slem medfart. Det samme gjelder jernbanestasjoner, viadukter, lokomotivhaller og stålverket.

Fra Sovjetsamveldet meldes at tyskerne er på full reträtt i Bjelgorod avsnittet og forfølges av russiske tanks. Fremgangen siste døgn er ca. 7 km. Ved Orel fortsetter tyskerne motstanden. Det russiske press er uimotståelig og det er tegn som tyder på at det russiske artilleri vil bryte ned enhver motstand. På de øvrige frontavsnittene meldes om fortsatt russisk fremgang.

Det britiske admiralitet har gjentatte ganger advart norske fiskefartøier mot å drive fiske i områder som er gjenstand for sjømilitære operasjoner. Advarslene har i stor utstrekning ikke blitt etterfulgt. For å statuere et eksempel kjøpt britiske sjøstridskrefter 3 norske fiskebåter på Norekysten. (M 38 H.Ø.-M 120 H.Ø.-M. 86H.Ø.).

Adolf Kirsebom jr. som i sin tid angav Knudsen på Hamar, som avgikk ved døden på grunn av mishandlinger har påny angitt 25 nordmenn for lytting på London. Vi har endel nyhetsstoff fra Norge som dessverre må utstå til et senere nummer.

Hvor trives noget godt og skjönt og stort i tvang?

Kval engen - grasset blir ei grønt!

Bind brnen, dør den på sin pynt!

Stans kilden, som med sang begyndt har raskt sin gang,
og den en giftig sump vil bli!

Naturen hader, sterk og fri, al tvang!

(Wergeland)

Fra et illegalt broderorgan gjengir vi:

~~Fredens~~

TYSKLANDS DEMOKRATISERING,

~~Denne~~ ~~med~~ ~~den~~ ~~ikke~~ ~~type~~ ~~at~~ ~~Tysklands~~ ~~demo-~~
kratisering bør være et positivt fredsmål.

Labour og andre kretser i England og Amerika har også gitt til kjenne at de forente nasjoner av egen interesse og for å trygge freden i framtiden må være interessert i å hjelpe fram et demokratisk styresett i Tyskland som i Italia og de andre diktaturstyrte land.

Smadringen av alle frie organisasjoner og den nasistiske forgiftning av ungdommen danner sammen med krigens og nederlagets materielle følger ikke noe heldig utgangspunkt for oppbyggingen av et tysk demokrati. Likevel må oppgaven bli løst. Den kan ikke løses utenfra. Den demokratiske verden bør gjennom hensiktsvarende åtgjerdelser hjelpe til med og den har krav på effektivt å kontrollere omvandlingen av det tyske samfundet med det formål å styrke de demokratiske krefter og overvinne deres fiender. Denne oppgave forutsetter intimt samarbeid med tyske demokrater og tilknytning til tyske demokratiske tradisjoner.

Den tyske revolusjon - likesom revolusjonen i en rekke andre europeiske land som vil bli utløst ved nasismens sammenbrudd, vil ikke kunne innskrenke seg til det politiske felt. Vil man overvinne nasismen må man ramme de sosiale hovedkrefter som har støttet den: den skjebnesvangre alliansen mellom storindustrien, junkerne og generalene. Dens økonomiske makt må brytes.

Arbeiderklassen vil bli en viktig faktor under denne omvandning og den vil utvilsomt søke å forankre demokratiet ved åtgjerdelser av sosialistisk art. Dette ville også være den sikreste vei for å fjerne storindustriens og junkernes farlige innflytelse på staten og den dermed sammenhengende krigsfare. En tilsvarende videreføring av den demokratiske revolusjon i sosialistisk retning vil med stor sannsynlighet bli aktuell også i andre land.

Det blir av stor betydning om seiersmaktens resurser og deres tropper som da finnes på det europeiske kontinent, blir brukt til å støtte eller til å vanskeliggjøre en slik utvikling. Labour Party har i sitt etterkrigsprogram slått fast at det kommer til å "motsette seg et hvert forsøk fra seiersmaktens side på å bruke sin militære og økonomiske makt til å hindre de enkelte folks avgjørd om selv å forme sin skjebne", forutsatt et vokkende folk godtar og respekterer de fire friheter og deres internasjonale konsekvenser. Vi slutter oss til dette syn.

Intervensjon mot demokratiske og sosialistiske folkebevegelser står ikke bare i strid med Atlantiskeklarasjonens ånd, men vil også styrke reaksjonen.

Det var splittelsen i den tyske arbeiderbevegelsen som gjorde det mulig for Hitler å nå fram til makten. De tyske arbeidere så slet sine krefter i indre strider og sto fullstendig uforberedt og maktesløse overfor den framstormende nasistiske reaksjon. Bare gjennom samling av alle sosiale framstegskrefter vil det lykkes å nå fram til varig fred med politisk og økonomisk frihet for alle. Den samme samling av kreftene må vi også fullføre her hjemme og det er vår overbevisning at dette nest effektivt kan skje gjennom en fortsatt aktivisering av vår kamp for en

FRIE FOLKEBEVEGELSE.